

Kreatív tervezők meglepő alkotásai

JÁTÉKOS BÚTOROK

dr. habil Gerencsér Kinga
c. egyetemi tanár

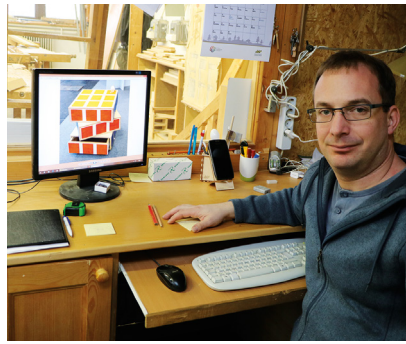
Sokféle dolog ihlette már meg a bútortervezőket, különleges anyag vagy forma felhasználása, esetleg a természet utánzása, vagy használt termékek újrahasznosítása, de játékból bútort készíteni igazán különleges ötletnek számít. Kik készíthették el ezeket a bútorokat? Természetesen játékos kedvű diákok, akik szeretik a kihívásokat, unják a megszokottat és szeretnének valami újat, meglepetést alkotni. Ilyen ötletek megvalósítását láthatjuk most a Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolájában és a Soproni Egyetemen végzett diákok munkáin keresztül.

A puzzle-elemekből készült gyerekasztal ötlete Folcz Tóbiás tanáré volt, aki a Handlerban tanít és olyan bútor készítését szerette volna bemutatni, ami CNC-gépen sorozatban gyártható. A székek lábai teljesen egyformák, a fedlap négyféle formában készült. Ezáltal sokféle formában lehet őket használni, külön egy-egy széket kette-

sével vagy négyesével összerakva sorba, „T”, „L” vagy „Z” alakban. Több elem gyártásával a variációk száma is nő.

A bemutató darab erdeifenyőből készült, de ipari méretben rétegelt lemezből ajánlott gyártani, mert akkor sokkal strapabíróbb. Természetesen a székekhez nagyobb méretben ilyen asztalok

is gyárthatók sorozatban. Nagyon sokféle kis széket készítettek már a tanműhelyben saját vagy az interneten talált ötletek alapján. Minden évben más és más feladatot próbál kitalálni, voltak már szétszedhető, különleges alakú és lábú kis székek, felhasználtak természetes fakorongot vagy szép rajzolatú diófallót is.

Folcz Tóbiás a Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolájában tanár és ötlete, a puzzle-elemekből összerakható kis székek.

A Rubik-kockát utánzó kis szekrény Huszár Kristóf vizsgamunkája volt, aki 2016-ban végzett a Handlerban. Kistestvéreinek akart valami játékos és praktikus gyerekbútort készíteni, amiben sok tárolóhely van. Így jött az ötlet, hogy egy nagy Rubik-kocka alakú fiókos szekrény legyen, ami három fiókos részből áll. A fiókok nyitását tip-on rendszerű vasalattal oldotta meg, és elforgatásukra a Schachermayer cég forgótányér-vasalatát használta. A szekrény 18

mm-es rétegelt lemezből készült, 60x60 cm-es kocka alakban. A fiók szerkezete hagyományos egyenes fogazással készült, a felületre ragasztott 4 mm-es négyzetes lapokat előre lepácolta és utána ragasztotta fel a felületre. Végül akrillakkal fújta le a felületet. Kínai és kör tangram, logikai játék elemeiből készített polcokat Martinek Miklós, aki a Soproni Egyetem jogelődjén, a Nyugat-Magyarországi Egyetemen végzett 2013-ban

Huszár Kristóf Rubik-kocka alakú fiókos szekrénye

fejtörést igényel. Először megrajzolta többféle méretben és kipróbálta kartonból kivágva, hogy melyik méret lenne a legjobb. Édesapja cégénél megvoltak a feltételek és az anyagi támogatás tervei megvalósításához. Így a következő nyáron el tudta készíteni a polcokat. A tangram polc 18 mm vastag natúr forgács-lapból HPL lemezbörítással készült. A kezdeti sikereken felbuzdulva, kör tangram elemeiből is készített polcrendszer. A kör tangram polcot HDF-lemezek rétegragasztásával, majd egy formasablonban való préseléssel készítették el. A kör tangram elemeiből ülőkéket is tervezett, melyet a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete pályázatára adott be „Two Circle Shelf” címmel. A több mint száz pályázó közül bejutott a legjobb 10 közé, majd a Fabak Kft. elkészítette a puffokat fekete-fehér színben, amelyek a polcokkal együtt a Lignum-ban láthatók.

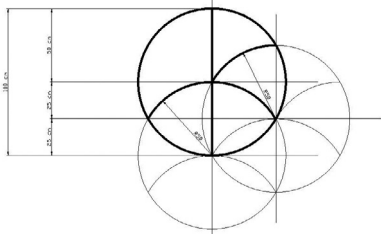

A kör tangram elemeiből készült polcrendszer terve és elkészült elemei a Lignum-ban tervezőjével

A kínai tangram elemeiből készült polcrendszer a tervezőjével, Martinek Miklóssal

A kör tangram elemeiből készült puffok terve és elkészült elemei a Ligneumban

Rózsafából készült tangram asztal Kínából

Martinek Miklós 2013-ban végzett mint faipari mérnök, édesapja az államvizsga előtt tragikus körülmények között hunyt el. Halála után ő vette át a Martinek Kft. irányítását. Egyedi bútorok és belsőépítészeti elemek gyártásával foglalkoznak. Az elmúlt 5 év során az ország több pontján sok üzletet rendeztek be és alakítottak át. A dolgozói létszámuk és árbevételük az évek múlásával megtöbbszöröződött. Bízunk benne, hogy ez a tendencia tovább marad. A szakirodalomban és az interneten kutatva több összerakható játékból készített bútort is lehet találni. Kínai tangram elemeiből készült asztalkák,

melyeket szintén nagyon sokféle formában lehet összerakni. A képen látható tangram asztal Kínából származik, 1840 körüli és rózsafából készült. Érdeemes volna ezt is

Rabkereszt lábakon álló asztal

elkészíteni, mert nem nehéz feladat, ugyanakkor nagyon sokféle felhasználási lehetőséget rejt magában.

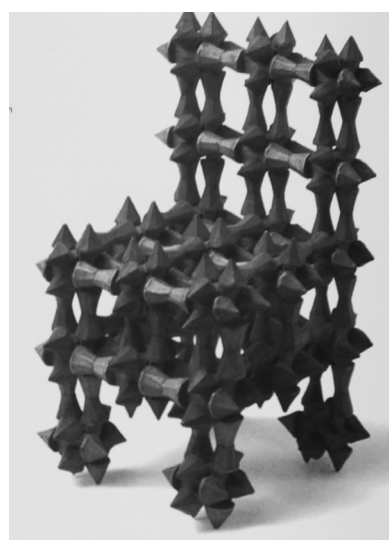
Sokkal nehezebb lehetett elkészíteni és összerakni a rabkereszt lábakon álló asztalt, amelynek többféle változatát is elkészítették már, az egyszerűbb pár elemből állótól a bonyolultabb sok elemes változatig. Gyártása és összerakása sem egyszerű feladat.

Az 1850-es évekből származik a sok kis apró elemből álló asztal és szék, amelyet a krími háború orosz hadifoglyai készítettek. Még nedvesen, zölden munkálták meg a fát, amikor még rugalmas, így össze tudták pattintani az elemeket. Azután, amikor már megszárad, nem lehet szétszedni. A bemutatott termékek egyedülállóan ötvözik a szellemi tudást, tehetséget és ízlést a különleges minőségű kivitelezéssel.

Ha már a különleges bútoroknál tartunk, érdemes megemlíteni a Luca-széket, amelynek az elkészítése különleges. A Luca széke készítését december 13-án kezdik el, 13 darabból áll és 13 napig készül úgy, hogy minden nap csupán egy-egy műveletet lehet rajta elvégezni, innen ered az a népi mondás is, hogy „Lassan készül, mint a Luca széke”. Kilencféle fát használnak: kökényt, borókát, jávorfát, körtét, somot, jegenyefenyőt, akácot, cserfát és rózsafát. Szögek helyett kizárólag fából faragott ékek tartják

Puzzle-elemekből összerakható asztalok

Sok kis elemből álló asztal és szék

széknek olyan erősnek kellett lennie, hogy egy férfiember súlyát megtartsa. Bocz János dombóvári fafaragó tanító, népi iparművész kutatásai és az ő elődeinek elbeszélése nyomán a Luca-szék elkészítéséhez a következő anyagokat kell felhasználni:

- Az ülőlaphoz tölgyet használnak, mely 31 cm átmérőjű és 8 cm vastagságú.
- A lábak többféle fából készülnek: cser-, akác- és kőrisfából.
- A lábak összekötő rúdjai bükkből, fekete dióból és szelíd dióból vannak.
- A csapok: 2 db fenyő (vörös- és lucfenyő), 2 db hárs, 1 db cseresznye, 1 db gyertyán.

Napjainkban egyre népszerűbbek a tömeggyártással és a fogyasztói tár-

sadalommal szembeállított értékeket képviselő egyedi termékek. Fontos volna, hogy a felnövekvő társadalom is megismerhesse és részese lehessen a kétkezi alkotás adta örömöknek, ráirányítsa a figyelmet annak felbecsülhetetlen értékére. Ennek egyik szép példája a Luca-szék. ■

Forrás:

Hársing Lajos: Tangram. Garabonciás kiadó, Budapest, 1998.
 Jerry Slocum, Jack Botermans: Puzzle Old and New: How to Make and Solve Them. Hardcover - May 1, 1986.

Fotó:

Folcz Tóbiás, Martinek Miklós, Gerencsér Kinga

össze. Pallas nagy lexikona szerint a Luca-szék hagyományos alakja az ősrégi idők óta varázserejűnek hitt pentagramma vagy pentalfa (németül Drudenfuss vagy Alfuss), magyarul boszorkányszög: egy szabályos ötszög köré írt öt egyenlő szárú háromszögből kialakuló csillag. A

Franciaágygá alakítható szivacsülőkék

